



КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

## **ІСТОРИКО-СЕМАСІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ПОНЯТТЯ «WERGELD» У ГЕРМАНСЬКИХ МОВАХ**

Федорова Анастасія Олександрівна, викладач  
кафедри англійської філології та перекладу,  
Голова НТ СМAMB Інституту філології

## Правові терміни на позначення поняття «wergeld» у германських мовах

- В статутах ірландського права «**Gríth Gablach** й **Urraicecht Becc**» дається перелік благородних статутів. Одним із цих статутів є **aire échta** ‘благородний кровної помсти’.

## Правові терміни на позначення поняття «**wergeld**» у германських мовах

- У давньому германському праві членів роду об'єднувало право кровної помсти і право відомщення. Але кровна помста поступово замінювалася викупом – **wergeld**
- (**wer** має значення 'людина', то **wergeld** буквально означає 'гроші за людину', тобто викуп за вбивство людини (зазвичай, викупом слугувала худоба).

## Правові терміни на позначення поняття «*wergeld*» у германських мовах

- ДМС ‘гроші за людину’  $\Rightarrow$  ‘віра, штраф за вбивство’ :
- д.-англ. *wer(e)gild* ‘платня, яка встановлюється за людину відповідно до її соціального становища’, д.-фриз. ***werield*** і с.-в.-н. ***wergelt*** ‘т. с.’
- норв., дат. ***gild*** ‘борг’, д.-англ. ***un-gylde*** ‘неоплачений’, с.-в.-н. ***gülte*** ‘оброк, платіж, борг’, а також д.-англ. ***gieldan*** ‘платити’
- прагерм. етимон ***\*geld-*** ‘платити, жертвувати’, що сягає і.-є. ***\*ghel-dh-*** ‘платити’

## Правові терміни на позначення поняття «wergeld» у германських мовах

- ДМС 'платити', 'компенсувати'⇒\*'відкуп за людину', 'плата, ціна, штраф (за вбивство) як покарання' або 'платити'⇒'ціна за людину' :
- д.-ісл. (д.-сканд.) **gjald** 'плата, компенсація', 'штраф', 'покарання, стягнення', 'податок'
- д.-ісл. **gildi (gjalda)** 'плата (за щось)', 'податок, обов'язок платити податок', 'відшкодування', 'компенсація', 'покарання, розплата (за гріхи, злочин)', 'ціна'

## Правові терміни на позначення поняття «wergeld» у германських мовах

- ДМС 'платити', 'компенсувати'⇒\*'відкуп за людину', 'плата, ціна, штраф (за вбивство) як покарання' або 'платити'⇒'ціна за людину' :
- норв. **gjeld I** 'борг', **stå i gjeld** 'бути у боргу по відношенню до когось', 'бути зобов'язаним комусь', **gjeldbundet** 'пов'язаний боргами', **gjeldfri** 'вільний від боргів', **gjælde I** 'мати силу, діяти (про закон)' та ін. і **gjælde II** заст. 'платити, виплачувати';
- дат. **gæld** (в інших словниках трапляється інше написання; див. вище) 'борг', **gældbetyngt** 'обтяжений боргами', **den gældende lov** 'діючий закон', **gældsafvikling** 'ліквідація заборгованості'

## Правові терміни на позначення поняття «wergeld» у германських мовах

- Уривок із тексту «Саги про Ньялу», датованої **XIII** ст.: «**Síðan gerði Hrútur og mælti: «Fyrir víg Þorvalds geri eg tvö hundruð silfurs» – það þóttu þá vera góð manngjöld – «og skalt þú gjalda þegar bróðir og leysa vel af hendi»**, тобто «За убивство Торвальда я назначаю віру в дві сотні срібла, – це вважалося тоді гарною вірою, – і ця віра, брате, повинна бути зразу ж гарно сплачена» (переклад С. Д. Кацнельсона, В. П. Бєркова, М. І. Стебліна-Каменського)

## Правові терміни на позначення поняття «**wergeld**» у германських мовах

- Типологічно зроблені висновки підтверджуються термінами з іншою етимологією. Так, наприклад, замість **wergelt** у д.-сканд. правових текстах вживається **manbót**.
- У мові права ранньоновоанглійського періоду також знаходимо лексему **manbote** як позначення плати, яку віддавали сюзерену (крупному феодалу) за втрату людини (за часів феодалізму)'
- ще однією лексемою на позначення поняття «віра» у германському праві була лексема **lahslit**, хоча насправді це слово вживалося у значенні 'порушення закону' загалом



Дякую за увагу!!!